

Besættelse af stilling ved socialforskningsinstituttet

FOB nr. 86.153

Fundet, at en beslutning om besættelse af en stilling som konstitueret forskningsleder ved socialforskningsinstituttet var behæftet med en faktisk vildfarelse af væsentlig betydning. Med henvisning hertil udtalt, at det var rigtigst, at funktionen i stillingen på det foreliggende grundlag ikke blev udstrakt ud over, hvad den pågældende havde retskrav på, og at der - såfremt det blev aktuelt at forlænge konstitutionsperioden - blev gennemført en ny ansættelsesprocedure.

(J. nr. 1986-190-00).

A og B klagede over socialforskningsinstituttets bestyrelses beslutning om besættelse af en stilling som konstitueret forskningsleder ved socialforskningsinstituttet.

Det fremgik af de foreliggende oplysninger, at socialforskningsinstituttet i slutningen af august 1985 opslug en stilling som konstitueret forskningsleder ved socialforskningsinstituttet i lønramme 36 for en periode af mindst 1 år, der forventedes forlænget med yderligere 1 år. Opslaget havde følgende indhold:

» ...

Socialforskningsinstituttet er en selvstændig institution under socialministeriet, der har til opgave at foretage, fremme og samordne undersøgelser og forsøgsarbejder til belysning af sociale forhold m.v.

Forskningsledere ved instituttet varetager den faglige ledelse af de enkelte forskningsopgaver i en gruppe af forskningsmedarbejdere. Forskningslederen forestår tillige planlægningen og udviklingen af forskningen i den pågældende gruppe.

Ansøgere må for at komme i betragtning være fortrolige med forskning inden for samfundsvidenskaberne og have erfaring med målforskning inden for instituttets forskningsområder, navnlig forskning vedr. socialpolitiske spørgsmål. Man lægger vægt på evne til at lede og formidle samarbejde om gennemførelse af forskningsopgaver.

Videnskabelige publikationer og anden dokumentation, som ansøgerne ønsker inddraget i bedømmelsen, bedes vedlagt ansøgningen.

...«

Til stillingen indkom ansøgninger fra A og B samt C og D. Ansøgningerne fra de 3 førstnævnte var bilagt dokumentation for ansøgernes respektive ledelsesmæssige og administrative erfaringer samt publikationslister over deres skriftlige arbejder til dokumentation af forskningsmæssige kvalifikationer.

Ansøgningsfristen udløb den. 4. oktober 1985, og i skrivelse af 11. oktober 1985 nedsatte direktøren for socialforskningsinstituttet et bedømmelsesudvalg bestående af:

Forskningsleder Per Schultz Jørgensen (formand), SFI.

Fung. forskningsleder Iver Hornemann Møller, SFI.

Forskningsassistent Ole Bertelsen, FOAS, SFI.

Forskningsassistent Henning Hansen, FOAS, SFI.

Assistent Inger Nørholm Jørgensen, HK, SFI.

Direktør Brit Denstad, Institut for anvendt Socialvitenskapelig Forskning, Oslo.

I skrivelsen var foruden stillingsopslagets ordlyd anført følgende om bedømmelsesudvalgets kommissorium:

» ...

Bedømmelsesudvalget foretager bedømmelse af ansøgerne med udgangspunkt i de i opslaget nævnte kvalifikationskrav. Man henleder opmærksomheden på, at de forestående ændringer i instituttets interne ledelsesstruktur betyder, at der skal lægges særlig vægt på forskningskvalifikationerne.

...

Bedømmelsesudvalget kan om fornødent indkalde yderligere dokumentation mv. fra ansøgerne og kan efter aftale med direktøren indkalde ansøgerne til samtale.

...

Bedømmelsesudvalget afgiver skriftligt til direktøren en motiveret og helst prioriteret indstilling. Indstillingen omfatter så vidt muligt mindst 3 ansøgere, men kan som konklusion have, at ingen af ansøgerne skønnes kvalificeret.

...«

I skrivelse af 6. december 1985 afgav bedømmelsesudvalget indstilling til direktøren for socialforskningsinstituttet om besættelse af den ledige stilling som konstitueret forskningsleder.

Udvalgets indstilling indeholder en angivelse af udvalgets overvejelser om kvalifikationskrav. I indstillingen er herefter anført følgende:

» ...

På grundlag heraf har udvalget peget først på de tre bedst kvalificerede blandt ansøgerne og derefter foretaget en afvejning og prioritering.

De bedst kvalificerede

Efter vurdering af ansøgerne ud fra disse kriterier er udvalget af den opfattelse, at flg. tre ansøgere må anses for at være de bedst kvalificerede, nemlig: (B), (A) og (C).

...«

Herefter har udvalget afgivet en udtalelse om hver af de tre ansøgere. Udvalget afgav ikke en udtalelse om D. Udvalget var enig om at prioritere B og A øverst blandt de 3 bedst kvalificerede ansøgere og indstillede i tilslutning hertil følgende:

» ...

Begge disse ansøgere, (B) og (A), må anses for at være særdeles kvalificerede til den opslåede stilling.

Udvalget har imidlertid ikke ment sig i stand til at foretage en indbyrdes prioritering af disse to ansøgere. I forhold til stillingens indhold og vurderet ud fra kravene i kommissoriet er det udvalgets opfattelse, at de står kvalifikationsmæssigt lige.

En prioritering vil derfor kræve inddragelse af kriterier, der ligger uden for kommissoriet. Udvalget tænker her på mere overordnede forhold, hvor de to ansøgere, hver på deres måde, repræsenterer mulige udviklingsretninger for instituttet.

Udvalget skal således enstemmigt indstille:

(B) og (A) som ligestillede i forhold til den opslåede stilling som konstitueret forskningsleder ved socialforskningsinstituttet.«

Indstillingen fra bedømmelsesudvalget blev af direktøren fremsendt til instituttets bestyrelse med skrivelse af 6. december 1985. På baggrund af det i indstillingen anførte afstod direktøren fra at gøre indstilling til bestyrelsen og meddelte, at han i stedet ville meddele sine synspunkter ved drøftelsen i bestyrelsen.

Bestyrelsen behandlede på baggrund af indstillingen fra bedømmelsesudvalget ansættelsessagen på sit møde den 10. december 1985. I referatet af mødet er anført følgende:

» ...

Der forelå en indstilling fra et bedømmelsesudvalg fremsendt kun til bestyrelsen.

Et flertal i *bestyrelsen* besluttede at ansætte (D) efter en helhedsvurdering af ansøgernes ledelsesmæssige og forskningsmæssige kvalifikationer. Bestyrelsens flertal ønsker at understrege, at der er tale om en midlertidig konstitution i en forskningslederstilling.

...«

I skrivelser af 11. december 1985 fra socialforskningsinstituttet blev A og B underrettet om bestyrelsens beslutning i mødet den 10. december 1985.

I skrivelse af 20. december 1985 klagede A og B til medlemmerne af socialforskningsinstituttets bestyrelse over besættelsen af stillingen og bad bestyrelsen genforhandle stillingsbesættelsen i overensstemmelse med stillingsopslaget og bedømmelsesudvalgets indstilling. Som begrundelse for klagen anførte A og B bl.a. følgende:

»Direktøren har til bestyrelsen fremsendt bedømmelsesudvalgets indstilling, hvoraf det fremgår, at tre ud af de fire ansøgere er indstillet til stillingen og med begrundelsen, at disse tre har »præsteret en forskningsindsats, der efter udvalgets opfattelse må karakteriseres som anerkendelsesværdig. De har også alle en vis erfaring med forskningsledelse og forskningsvejledning.« De tre ansøgere er derfor af bedømmelsesudvalget anset »for at være de bedst kvalificerede«. Bedømmelsesudvalget, der bl.a. bestod af en direktør (eksternt medlem) og to doktorer, kunne ikke karakterisere den fjerde ansøgers forskningsindsats som anerkendelsesværdig.

På trods af dette forhold ansætter bestyrelsen den af bedømmelsesudvalget og direktøren ikke-indstillede og den efter bedømmelsesudvalgets vurdering mindst kvalificerede til stillingen som konstitueret forskningsleder.

Det første klagepunkt går på, at bestyrelsen har set bort fra bedømmelsesudvalgets og direktørens indstilling - og derved set bort fra ansøgernes forskningskvalifikationer ved besættelsen af den nævnte stilling. I den forbindelse skal bemærkes, at der i direktør Jacob Vedel-Petersens kommissorium til bedømmelsesudvalget gøres opmærksom på, »at de foreslåede ændringer i instituttets interne ledelsesstruktur betyder, at der skal lægges særlig vægt på forskningskvalifikationer«.

Instituttets direktør har offentligt udtalt (Information den 12. december 1985), at bestyrelsesflertallets begrundelse for at ansætte den af bedømmelsesudvalget og direktøren ikke-indstillede i stillingen bl.a. var et ønske om at fremme indvandrer- og flygtningeforskningen i instituttet. Som et andet klagepunkt mener vi, at der således ved stillingsbesættelsen er indgået overvejelser, som hverken fremgår af stillingsopslaget eller af bedømmelsesudvalgets kommissorium. Efter vores opfattelse kan det ikke være korrekt, at der ved en stillingsbesættelse med væsentlig vægt anvendes ansættelseskriterier, som ikke fremgår af opslag og/eller kommissorium.

...«

I en »Fremstilling af sagsforløbet vedrørende besættelse af ledig stilling som konstitueret forskningsleder ved socialforskningsinstituttet« af 3. januar 1986 anførte formanden for bedømmelsesudvalget følgende:

» ...

6. På grundlag af disse kriterier er udvalget ikke i tvivl om, at kun 3 ansøgere kan komme på tale, nemlig (B), (A) og (C). Disse tre har alle en anerkendelsesværdig forskningsproduktion.

Efter en indgående drøftelse af disse tre ansøgere når udvalget frem til, at kun to af dem kan leve op til kravet om forskningserfaringer inden for det socialpolitiske område, nemlig (B) og (A).

En grundig afvejning i udvalget fører til, at disse to ansøgere - der repræsenterer hver sin styrkeside - indstilles sideordnede.

Indstillingen afleveres til direktøren den 6. december, og denne forventes derefter, på grundlag af indstillingen, at afgive *sin* indstilling til bestyrelsen. Bedømmelsesudvalgets status er rådgivende i forhold til direktøren.

7. Behandlingen i bestyrelsen finder sted den 10. december med det resultat, at et flertal i bestyrelsen udpeger (D).

8. (D) har været tilknyttet socialforskningsinstituttet siden 1970. Hun står som eneforfatter til én publikation (1975), idet hendes hovedindsats har ligget i interviewsektion og serviceafdeling.

Udvalget var af den klare opfattelse, at hun måtte anses for ikke-kvalificeret til den opslåede stilling. Man overvejede at sige dette direkte i indstillingen, men afstod herfra af menneskelige grunde. I stedet fremgår det klart af indstillingen, at hun ikke kom i betragtning, idet kun de tre øvrige ansøgere har præsteret en forskningsindsats, der efter udvalgets opfattelse må karakteriseres som anerkendelsesværdig.

Det substantielle i bestyrelsens beslutning om at udpege (D) til den opslåede stilling er således en klar tilsidesættelse af en fagkyndig udvalgsindstilling - og valg af en ikke-kvalificeret ansøger.

9. Hvis bestyrelsen havde fundet mangler eller uklarheder i bedømmelsesudvalgets indstilling eller havde ønsket at fravige konklusionen i den faglige bedømmelse, havde det været naturligt at kommunikere med bedømmelsesudvalget - mundligt eller skriftligt.

10. Bestyrelsens begrundelser for sin udpegning af (D) er fremgået af dagspressen i forbindelse med den offentlige omtale af sagen.

Disse begrundelser angives som (1) at (D) var den bedst kvalificerede, samt (2) at man ønskede at igangsætte indvandrer-/flygtningeforskning i en større skala.

At (D) skulle være den bedst kvalificerede, modsiges af bedømmelsesudvalgets indstilling.

At man skulle ønske at igangsætte indvandrer-/flygtningeforskning kan ikke på dette tidspunkt anvendes som kriterium på udpegningen. Skulle kriteriet indgå, måtte det have været angivet i opslaget og dermed være en del af bedømmelsesudvalgets kommissorium. Anvendes kriteriet på nuværende tidspunkt, er der tale om magtfordrejning.

...«

I en skrivelse af 6. januar 1986 til formanden for bestyrelsen for socialforskningsinstituttet udtalte medlem af bedømmelsesudvalget, direktør Brit Denstad, at D efter en faglig bedømmelse fremstod som meget svagt videnskabeligt kvalificeret. Brit Denstad havde forstået, at baggrunden for bestyrelsens beslutning havde været, at bestyrelsen ønskede at prioritere forskning vedrørende flygtninge- og indvandrerspørgsmål. Hun fandt det meget beklageligt, at bestyrelsens flertal efter ansøgningsfristens udløb havde ændret kriterierne for besættelse af stillingen.

Som svar på A's og B's klage fremsendte formanden for bestyrelsen for socialforskningsinstituttet med skrivelse af 22. januar 1986 »Redegørelse vedrørende ansættelsen af en konstitueret forskningsleder« af 21. januar 1986. I redegørelsen var anført følgende begrundelse fra bestyrelsesflertallet for at ansætte cand.psych (D) i stillingen:

» ...

Der er ikke fastsat generelle regler om bedømmelsesudvalg ved socialforskningsinstituttet. Der står heller ikke hverken i loven om socialforskningsinstituttet eller i bestyrelsens vedtægter noget om bedømmelsesudvalgs kompetence. På visse områder er der fastsat regler fx på universiteterne, men det gælder altså ikke socialforskningsinstituttet.

Det vil sige, at et bedømmelsesudvalgs indstilling er vejledende for bestyrelsen. Bestyrelsen har aldrig tilkendegivet eller aftalt noget andet. Bestyrelsen er derfor ikke bundet af et bedømmelsesudvalgs indstilling.

Begrundelsen for at nedsætte et bedømmelsesudvalg er ønsket om at opnå det bedst mulige grundlag for beslutningen om ansættelsen. Udvalgets indstilling indgår derfor som et væsentligt bidrag i bestyrelsens samlede overvejelse.

Nedsættelse af et bedømmelsesudvalg fratager naturligvis ikke bestyrelsen for sit ledelsesmæssige ansvar, idet bestyrelsen efter lovgivningen varetager den overordnede ledelse af socialforskningsinstituttet.

Når bestyrelsesflertallet i den konkrete sag har anlagt en fra bedømmelsesudvalget afvigende prioritering og på dette grundlag udnævnt en anden af ansøgerne end de tre, som udvalget har anset som de bedst kvalificerede, skyldes det, at den afgivne bedømmelse efter det pågældende flertals opfattelse lider af nogle åbenbare mangler.

Det er uheldigt, at udvalget ikke for hver enkelt ansøger har anført, hvorvidt den pågældende er kvalificeret til stillingen. Spørgsmålet er i stedet omtalt på indstillingens s. 7, hvor tre af de fire ansøgere betegnes som »de tre bedst kvalificerede«. Der ligger i denne formulering, at den fjerde ansøger (D) også må være kvalificeret. I modsat fald ville det korrekte sprogbrug have været »de tre kvalificerede« eller »de tre eneste kvalificerede«. Bestyrelsesflertallet har ikke været i tvivl om, at (D) ifølge udvalgets egen tekst er bedømt som kvalificeret.

Når bestyrelsens flertal herefter har valgt at ansætte den utvivlsomt kvalificerede (D) frem for de tre af udvalget højere prioriterede ansøgere, skyldes det, at man har lagt vægt på en række dokumenterede kvalifikationer vedrørende ansøgeren, som ikke i rimelig grad er kommet frem i udvalgets indstilling.

Bestyrelsesflertallet finder i denne forbindelse grund til at fremhæve:

1) (D's) store, generelle ledelseserfaring som chef for instituttets serviceafdeling/interwiewsektion gennem 10 år. Hun har herfra en ledelseserfaring på et plan, som ingen af de indstillede ansøgere overhovedet kan konkurrere med. I denne funktion har (D) i øvrigt været ansvarlig for udarbejdelsen af diverse rapporter vedrørende serviceopgaver, fx rapporten om Nationalmuseet, Gigtforeningens undersøgelse samt flere rapporter om miljøforhold for miljøstyrelsen.

2) I den samme egenskab har (D) bistået med rådgivning til en lang række forskellige forskningsprojekter og dermed fået et indgående og meget bredt baseret praktisk kendskab til forskningsprocedurer, som gør hende velegnet til at lede og rådgive et team af forskere.

3) (D) har ud over sine serviceorienterede funktioner arbejdet som forskningsleder i instituttet, nemlig vedrørende indvandrerforskning i tre år og vedrørende metodeforskning i fem år.

4) (D) er den *eneste* af ansøgerne, der har en sådan egentlig forskningsledererfaring på det plan, stillingen omhandler.

5) (D) blev for nogle år siden af instituttets ledelse udpeget som medlem af SSF, hvilket naturligvis indebærer, at ledelsen har vurderet hendes forskningsmæssige kvalifikationer positivt.

6) (D) har efter bestyrelsesflertallets opfattelse under udførelse af sit arbejde i SFI været en af instituttets effektive ledere. I forbindelse med, at hun i foråret 1985 havde søgt andet arbejde, gav instituttets direktør da også udtryk for, at hun stedse havde »vist initiativ, energi og ansvarsbevidsthed under udførelse af sine opgaver«, og at det var et tab for instituttet, at hun forlod det til fordel for nye udfordringer.

På baggrund af det ovenfor anførte har bestyrelsesflertallet fundet, at (D) efter en samlet vurdering må anses som den bedst egnede af ansøgerne, og at udnævnelsen i øvrigt er bedst stemmende med instituttets behov for bl.a. ledelsesmæssig effektivisering.

...«

Bestyrelsesmindretallet udtalte følgende i redegørelsen:

»Mindretallets behov for at udtale sig særskilt er begrundet i det særlige forhold, at flertallet gennemtvinger en ansættelse, uden at der i bestyrelsen er enighed om såvel bedømmelsen af ansøgernes kvalifikationer som proceduren for ansættelsen.

Mindretallet kan ikke fortolke bedømmelsesudvalgets indstilling i retning af, at udvalget skulle anse alle fire ansøgere for kvalificerede til den pågældende stilling, således at det kun er et spørgsmål om prioritering. Mindretallet finder også, at indstillingen er mangelfuld i forhold til den drejning, sagen har fået. Men det er mest beklageligt, at denne usikkerhed endnu består, fordi flertallet ikke har ønsket at indkalde udvalgets formand eller bedt udvalget uddybe dette vigtige punkt.

I et forsøg på at kvalificere beslutningsgrundlaget har mindretallet på mødet den 16. januar 1986 stillet en række opklarende spørgsmål. Hverken flertallet eller direktøren har imidlertid kunnet afvise den tvivl, der hermed er blevet gentaget, og de nye forhold, flertallet fremdrager, dokumenterer ikke den fjerde ansøgers kvalifikationer. Mindretallet må herefter konstatere, at bestyrelsen, til trods for at ansættelsen har været diskuteret på to bestyrelsesmøder, har truffet sin afgørelse på et utilstrækkeligt grundlag, idet der både er åbenlyse mangler og fortolkningsmuligheder til stede i det grundlæggende spørgsmål om, hvem der er kvalificeret til den pågældende stilling.

Mindretallets anden hovedtanke er, at den procedure, der har været anvendt i den foreliggende sag, er stærkt afvigende fra de regler, der sædvanligt anvendes ved besættelse af forskerstillinger - ikke blot på universiteterne, men også på sektorforskningsintitutter.

Mindretallet erkender, at bestyrelsen har det faglige og økonomiske ansvar og derfor ikke er bundet af et bedømmelsesudvalgs *prioritering*, men at tilside-

sætte et *enigt* bedømmelsesudvalg omkring en stilling, hvor man i opslaget understreger, at der vil blive lagt vægt på forskningsmæssige kvalifikationer, er uhørt i forskerkredse og savner formentlig fortilfælde. I den konkrete sag er enigheden opnået i et 6 mands bedømmelsesudvalg med 4 forskere fra instituttet, heraf 2 forskningsledere og et udenlandsk, uafhængigt medlem på niveau med SFI's egen direktør. Efterfølgende har flertallet reelt afholdt direktøren fra at afgive sin indstilling, hvorefter flertallet domineret af administratorer gennemtvinger en ansættelse imod indstillingen.

...«

Endelig indeholdt redegørelsen følgende udtalelse fra den samlede bestyrelse:

» ...

Bestyrelsen er enig i, at reglerne for bedømmelse og ansættelse af forskere ved socialforskningsinstituttet skal præciseres hurtigst muligt i forbindelse med indførelsen af en ny stillingsstruktur ved instituttet. En enig bestyrelse har tidligere vedtaget et oplæg til ny stillingsstruktur samt sagkyndige bedømmelsesudvalg, men gennemførelsen af forslaget er afhængigt af forhandlinger mellem staten og de faglige organisationer. Bestyrelsen vil gøre sit til at fremskynde arbejdet med den nye stillingsstruktur. Bestyrelsen har i forbindelse med dette arbejde stedse ønsket at fastlægge procedurer for bedømmelse og ansættelse af forskere, som tilvejebringer en rimelig overensstemmelse med regler, som gælder på andre forskningsinstitutter.

...«

I skrivelser af 22. januar og 30. januar 1986 anførte henholdsvis formanden for bedømmelsesudvalget, forskningsleder Per Schultz Jørgensen, og medlem af bedømmelsesudvalget, direktør Brit Denstad, deres bemærkninger til redegørelsen fra bestyrelsen. I begge skrivelser var det på ny fremhævet, at bestyrelsen havde forstået bedømmelsesudvalgets indstilling forkert, idet det ikke havde været udvalgets hensigt at bedømme cand.psych. D som kvalificeret til stillingen.

I skrivelsen af 5. februar 1986 til ombudsmanden anførte A og B, at bestyrelsen burde genforhandle stillingsbesættelsen i overensstemmelse med stillingsopslaget og bedømmelsesudvalgets og direktørens indstilling. Med bestyrelsesflertallets fremgangsmåde og beslutning om at besætte stillingen med en af bedømmelsesudvalget og direktøren ikke-indstillet ansøger var der sket en tilsidesættelse af sædvanligvis gældende praksis vedrørende besættelser af forskerstillinger i den offentlige forvaltning, herunder i socialforskningsinstituttet. A og B henviste til, at de forskningsmæssige kvalifikationer i forbindelse med stillingsbesættelsen var blevet tilsidesat, og at bestyrelsesflertallet i sin begrundelse for stillingsbesættelsen havde anvendt kriterier, som hverken fremgik af stillingsopslaget eller af bedømmelsesudvalgets kommissorium, samt at bestyrelsesflertallet i sin redegørelse for stillingsbesættelsen havde anvendt begrundelser for den valgte ansøger, som ikke var dokumenteret. Endelig anførte A og B, at de fandt, at der med bestyrelsesflertallets behandling af sagen og argumentation for stillingsbesættelsen var tale om magtfordrejning.

I en udtalelse i anledning af klagen til ombudsmanden henviste socialforskningsinstituttets direktør til bestyrelsens redegørelse af 21. januar 1986. Ved-

rørende spørgsmålet om regler for ansættelse og bedømmelsesudvalg ved socialforskningsinstituttet henviste direktøren til instituttets tidligere skrivelse af 11. februar 1986 med bilag til ombudsmanden. I denne skrivelse var bl.a. anført følgende om ansættelsesreglerne ved socialforskningsinstituttet:

» ...

Efter ændring af instituttets ledelsesstruktur i 1984 har bestyrelsen taget initiativ til en ny stillingsstruktur med tilsvarende nye regler for bedømmelsesprocedure ved ansættelse. Bestyrelsens oplæg af 11. oktober 1984 er ved socialministeriets skrivelse af 25. februar 1985 fremsendt til finansministeriet med henblik på forhandling med berørte lønmodtagerorganisationer.

Ved bestyrelsens møde den 31. januar 1985 bestemtes, at hidtidige ansættelsesregler er opretholdt, indtil den nye stillingsstruktur er afklaret, idet dog regulativets bestemmelse om, at bedømmelsesudvalg vedr. forskningslederstillinger tiltrædes af et eksternt fagkyndigt medlem, som udpeges af socialforskningsrådets forretningsudvalg sammen med repræsentanterne for statens forskningsråd, må ændres til, at det er bestyrelsen, som udpeger det eksterne medlem.

...«

I en udtalelse i anledning af klagen til ombudsmanden henviste socialministeriet til de gældende ansættelsesregler ved socialforskningsinstituttet og bemærkede, at bestyrelsens fremgangsmåde i den konkrete sag efter socialministeriets opfattelse ikke var i strid med loven om socialforskningsinstituttet og vedtægterne for instituttets bestyrelse. Socialministeriet fandt herudover ikke anledning til at kommentere sagen, herunder bestyrelsens redegørelse af 21. januar 1986. Socialministeriet tilføjede, at ministeriet ville søge gennemførelsen af en ny stillingsstruktur med ansættelsesprocedure fremskyndet, så tvivlsspørgsmål som i den foreliggende sag kunne undgås i fremtiden.

Ombudsmanden udtalte følgende i en skrivelse til A og B:

»Efter loven om socialforskningsinstituttet, lovbekendtgørelse nr. 258 af 25. maj 1984, er socialforskningsinstituttet en selvstændig institution under socialministeriet, der ledes af en bestyrelse og en direktør. Bestyrelsen har efter bestemmelsen i lovens § 3, stk. 2, den overordnede faglige og administrative ledelse af instituttet.

Efter lovens § 3, stk. 3, fastsætter socialministeren bestyrelsens vedtægter. Med hjemmel heri har socialministeriet den 20. august 1984 godkendt vedtægter for bestyrelsen for socialforskningsinstituttet, der i § 4, stk. 1 og 3, indeholder følgende bestemmelser:

»Bestyrelsen har den overordnede faglige og administrative ledelse af instituttet. Det påhviler herunder bestyrelsen

...

4. at fastlægge procedurer for ansættelse, bedømmelse og afskedigelse af medarbejdere, jfr. stk. 3,

...

Stk. 3. Med hensyn til de i stk. 1, nr. 4, nævnte procedurer for ansættelse, bedømmelse og afskedigelse af medarbejdere forudsættes det, at

der, for så vidt angår forskere, tilvejebringes en rimelig overensstemmelse med andre forskningsinstitutter, hvor der bl.a. almindeligvis bruges fagligt sagkyndige bedømmelsesudvalg. Fast ansættelse bør fortrinsvis ske efter en vis prøvetid, hvorefter et bedømmelsesudvalg vurderer den pågældende.«

Som anført i socialforskningsinstituttets skrivelse af 11. februar 1986 til mig er forslag af 11. oktober 1984 til ny stillingsstruktur på socialforskningsinstituttet fremsendt til finansministeriet med socialministeriets skrivelse af 25. februar 1985 med henblik på en forhandling med de berørte lønmodtagerorganisationer. Socialforskningsinstituttets bestyrelse har i møde den 31. januar 1985 besluttet, at indtil den nye stillingsstruktur er afklaret, anvendes de hidtidige ansættelsesregler i tillempet form, herunder socialministeriets regulativ for socialforskningsinstituttet af 15. marts 1978 med senere ændring af 1. december 1982 og aftale af 31. august 1983 om nedsættelse af bedømmelsesudvalg vedrørende instillinger om ansættelse i instituttets tjenestemandstillinger i lønramme 36, samt faste og midlertidige lederstillinger på lønramme 36 niveau i henhold til overenskomst, samt konstitueringer heri af mere fast karakter.

De nævnte regelsæt indeholder bestemmelser om nedsættelse af bedømmelsesudvalg i forbindelse med visse stillingsbesættelser ved instituttet, men ingen regler om sådanne bedømmelsesudvalgs funktion. Efter reglerne om de nævnte bedømmelsesudvalgs sammensætning synes udvalgene snarest at måtte sammenlignes med forfremmelsesnævn i staten, jfr. finansministeriets bekendtgørelse nr. 53 af 2. februar 1977, hvortil aftalerne om nedsættelse af bedømmelsesudvalg da også henviser. På den anden side skal bedømmelsesudvalg ved besættelsen af bl.a. stillinger som forskningsledere og som midlertidige forskningsledere, ifølge aftalen af 31. august 1983, altid tiltrædes af et eksternt fagkyndigt medlem. Det synes herved tilstræbt at tilnærme proceduren for ansættelse (konstitution) i de omhandlede stillinger til den, der er fastsat i bekendtgørelse nr. 597 af 3. december 1975 om ansættelse i professorstillinger, videnskabelige adjunkt/lektorstillinger og eksterne lektorater ved de højere uddannelsesinstitutioner under undervisningsministeriet. Jeg henviser i den forbindelse også til bestemmelsen i vedtægten fra august 1984, § 4, stk. 3, der er gengivet ovenfor.

Efter min opfattelse er der ikke holdepunkter for at tillægge de omtalte bedømmelsesudvalgs indstillinger samme »bindende virkning« som den, der er omhandlet i § 12 i bekendtgørelse nr. 597 af 3. december 1975. Jeg må således være enig med bestyrelsen for socialforskningsinstituttet i, at bedømmelsesudvalgets indstilling ud fra en rent retlig vurdering kun kan anses for vejledende for bestyrelsen, jfr. tilsvarende § 3 i bekendtgørelsen om forfremmelsesnævn.

Det forhold, at bestyrelsesflertallet ved sin beslutning om konstitution i stillingen ikke fulgte bedømmelsesudvalgets indstilling, kan derfor ikke i sig selv give mig anledning til bemærkning.

Bestyrelsesflertallet har ved sin afgørelse lagt til grund, at bedømmelsesudvalget havde anset (D) for at have de fornødne ledelsesmæssige og forskningsmæssige kvalifikationer. Som begrundelse for at forkaste bedømmelsesudvalgets indstilling har bestyrelsesflertallet i redegørelsen af 21. januar 1986 anført, at flertallet alene har anlagt en fra bedømmelsesudvalget afvigende prioritering af ansøgerne. Flertallet havde i øvrigt ikke ment at kunne følge udvalgets prioritering, fordi indstillingen efter flertallets opfattelse var behæftet med »nogle åbenbare mangler«.

Da jeg må forstå, at der bliver udfoldet bestræbelser på hurtigst muligt at få præciseret reglerne om ansættelsesproceduren på socialforskningsinstituttet, bl.a. med henblik på at undgå tvivlsspørgsmål som i den foreliggende sag, finder jeg ikke at have fuld tilstrækkelig anledning til at gå nærmere ind på, om bestyrelsesflertallet under de foreliggende omstændigheder burde have hjemvist sagen til bedømmelsesudvalget til fornyet behandling. Jeg bemærker herved, at jeg står uforstående overfor, at bestyrelsesflertallet på grundlag af bedømmelsesudvalgets indstilling kunne få den opfattelse, at udvalget »utvivlsomt« havde anset (D) for ledelsesmæssig og forskningsmæssig kvalificeret til stillingen.

Således som sagen har foreligget oplyst fra det tidspunkt, da formanden for bedømmelsesudvalget afgav sin ovenfor delvist gengivne erklæring af 3. januar 1986, må det lægges til grund, at et enigt bedømmelsesudvalg fandt, at (D) ikke havde de fornødne ledelsesmæssige og forskningsmæssige kvalifikationer til at beklæde den opslåede stilling. Jeg må endvidere - på grundlag af bestyrelsesflertallets redegørelse af 21. januar 1986 - lægge til grund, at det i grundlaget for flertallets beslutning på mødet den 10. december 1985 indgik som en væsentlig forudsætning, at bedømmelsesudvalget anså (D) som ledelsesmæssig og forskningsmæssig kvalificeret til at bestride stillingen.

Det må således konstateres, at bestyrelsesflertallets beslutning på mødet den 10. december 1985 var behæftet med en faktisk vildfarelse af væsentlig betydning.

Denne faktiske vildfarelse kan efter almindelige forvaltningsretlige regler ikke antages at føre til, at konstitutionen må anses for at være ugyldig. Efter det oplyste er konstitutionen af (D) ved beslutningen i december 1985 sket for 1 år.

Jeg har samtidig hermed meddelt bestyrelsen for socialforskningsinstituttet og socialministeriet, at jeg på baggrund af forløbet af sagen må finde, at det er rigtigst, at besættelsen af stillingen på det foreliggende grundlag ikke udstrækkes ud over, hvad (D) har retskrav på, og at det, såfremt det bliver aktuelt at forlænge konstitutionsperioden, sker efter en ny ansættelsesprocedure.

Jeg har bedt socialforskningsinstituttets bestyrelse og socialministeriet om at holde mig underrettet om, hvad der videre sker i sagen, og om hvad der videre sker med hensyn til præcisering af ansættelsesreglerne ved instituttet.

| ...«

Supplerende oplysninger om sagen

Socialministeriet har løbende holdt mig underrettet om, hvad der videre er sket i sagen, og i den forbindelse meddelt mig, at stillingen som konstitueret forskningsleder ved Socialforskningsinstituttet pr. 1. april 1987 efter genopslag var blevet besat med en anden end D, og at D fra det samme tidspunkt var overgået til ansættelse som forskningsassistent.

Ved beretningsårets udløb forelå der endnu ikke meddelelse om endelig beslutning om ny stillingsstruktur og ansættelsesprocedure ved Socialforskningsinstituttet.